

Internationale
wissenschaftliche
konferenz

**UKRAINE-
DEUTSCHLAND:
HORIZONTE
FÜR BILDUNG
UND KULTUR**

Zum 120.
Gründungstag
der Nationalen
Universität
für Lebens- und
Umweltwissenschaften

23.-24. November 2017
Kyjiw

Міжнародна
науково-практична
конференція

**УКРАЇНА-
НІМЕЧЧИНА:
ГОРИЗОНТИ
ОСВІТИ
І КУЛЬТУРИ**

До 120-річчя
Національного
університету
біоресурсів і
природокористування
України

23-24 листопада 2017 року
Київ

УКРАЇНА-НІМЕЧЧИНА: ГОРИЗОНТИ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ (до 120-річчя Національного університету біоресурсів і природокористування України): 36. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. – Київ, 23-24 листопада 2017 р. – К.: «Мілленіум», 2017. – 188 с.

Збірник тез укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Україна-Німеччина: горизонти освіти і культури», присвяченої 120-річчю Національного університету біоресурсів і природокористування України), яку провів 23-24 листопада 2017 р. Національний університет біоресурсів і природокористування України.

Рубрики зорієнтовані за основними напрямками роботи конференції: українсько-німецькі відносини: історичний ракурс, партнерство, перспективи; філософські виміри сучасності; актуальні проблеми перекладу у професійній комунікації; лінгвістичні й культурологічні аспекти вивчення німецької мови; українсько-німецькі мовні паралелі; Україна і Німеччина у європейському освітньому просторі; інновації у навчанні іноземних мов на тлі глобалізаційних тенденцій.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.
Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 3 від 15 листопада 2017 року).

Der Konferenzband basiert auf den Materialien der Internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz "Ukraine-Deutschland: Horizonte für Bildung und Kultur" zum 120. Gründungstag der Nationalen Universität für Lebens- und Umweltwissenschaften der Ukraine, die am 23.-24. November 2017 stattfand.

Die Hauptthemen sind: ukrainisch-deutsche Beziehungen; historische Sichtwinkel; Partnerschaft; Perspektiven; philosophische Dimensionen der Gegenwart; aktuelle Probleme der Übersetzung in der fachlichen Kommunikation; linguistische und kulturelle Aspekte beim Lernen der deutschen Sprache; ukrainisch-deutsche Sprachparallelen; die Ukraine und Deutschland im europäischen Bildungsraum; Innovationen im Fremdsprachenunterricht vor dem Hintergrund der Globalisierungstendenzen.

Die Publikation richtet sich an Wissenschaftler, Lehrer, Doktoranden, Studenten und ist vom Akademischen Rat der Fakultät für Geisteswissenschaften und Pädagogik der Nationalen Universität für Lebens- und Umweltwissenschaften der Ukraine zur Veröffentlichung empfohlen (Protokoll Nr. 3 vom 15. November 2017).

The collection of abstracts was made on the materials of the International scientific-practical conference "Ukraine-Germany: Horizons of Education and Culture" devoted to the 120th anniversary of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, which was held on November 23-24, 2017 by the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

The topics are oriented on the main directions of the conference: Ukrainian-German relations; historical perspectives; partnership; philosophical dimensions of the present; actual problems of translation in professional communication; linguistic and cultural aspects of the study of the German language; Ukrainian-German language parallels; the Ukraine and Germany in the European educational space; innovations in the teaching of the foreign languages in the context of globalization trends.

The publication is intended for scientists, lecturers, graduate students, students and is recommended by the Academic Council of the Faculty of Humanities and Pedagogy of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine for publication (Protocol No. 3 of November 15, 2017).

Редакційна команда:

Наглядач Р.В. Діра, канд. філол. наук, проф. Анастасія С.М., д.р. пед. наук, проф.;
Головний редактор Н.В. Діра, канд. філол. наук, доц.;
Харченко С.В., канд. філол. наук, доц.;
Михайленко А.О. – перекладач

Тема збірки і авторський внесок:

Актуальні проблеми вивчення німецької мови: лінгвістичні й культурологічні аспекти вивчення німецької мови та її використання

ЗМІСТ

Секція 1. Українсько-німецькі відносини: історичний ракурс, партнерство, перспективи

Білан С.О.	9
Вплив німецьких колоністів на освоєння Півдня України	
Асатуров С.К.	10
Франко-німецька проблема Ельзасу і Лотарингії: досвід для України	
Федонюк О.В., Хвіст В.О.	11
Українсько-німецькі відносини на сучасному етапі	
Ісакова Н.П., Хвіст В.О.	13
Кримське питання в українсько-німецьких відносинах у 1918 році	
Живора С.М.	15
Німецька колонізація Волині (1861 – 1915 рр.): історичний аспект	
Кривонос Р.А.	16
Інститут регулярних міжурядових і міжвідомчих консультацій як інструмент зовнішньої політики ФРГ	
Левченко Д.В., Хвіст В.О.	18
Українсько-німецькі відносини 1918 року	
Мільман Л.М.	19
Німецький ривок праці та особливості його саморегулювання	
Самойленко Д.М.	21
Особливості торговельно-економічного та інвестиційного партнерства України та Німеччини	
Севастьянов О.В.	22
«Українське питання» як фактор передвиборчої кампанії до Бундестагу 2017 року	
Шинкарук Л.В.	24
Економічне співробітництво між Україною та Німеччиною	
Шинкарук Н.В.	25
Договірні-правове співробітництво України та Німеччини	

Секція 2. Філософські виміри сучасності

Діра Н.О.	27
Виховання ціннісного ставлення особистості до живої природи у працях німецьких філософів добування часу	
Костюк О.В.	29
Зовнішня політика Німеччини щодо України як геополітичний парадокс	
Кравченко А.Г., Матвієнко І.С.	30
Сім викликів для сучасного філософа	
Кульченко В.П., Кичкирук Т.В.	31
Проблеми держави і права в моральній філософії І.Канта	
Бойко І.І.	33
Сучасне переосмислення соціального прогресу	
Мартинов А.Ю.	34
Партійно-політична структура Бундестагу після виборів 2017 року та її вплив на зовнішню політику ФРГ	

Сторожук Т. В.
 Університетський підхід до філософських і педагогічних поглядів І. Канта
 Сторожук Т. В., Сторожук Т. В.
 Континентальна філософія і культурологія
 Сторожук Т. В., Сторожук Т. В.
 Інформаційні технології в освіті
 Сторожук Т. В., Сторожук Т. В.
 Інформаційні технології в освіті
 Сторожук Т. В., Сторожук Т. В.
 Інформаційні технології в освіті

Секція 3. Актуальні проблеми перекладу у професійній комунікації

И ОРНЕРОВА ВЕРА
 Kommunikation und
 Sophia Maria Raum
 Die Übersetzung vom Deutschen ins Spanische in den sprachlichen Prozess
Амеліна С.М.
 Спеціалізація у підготовці перекладачів: досвід німецьких університетів
Агеев С. П., Монашненко А. М.
 Особливості перекладу термінології рослинництва з німецької мови
Артемюць О. В., Синегуб С. В.
 Доперекладацький аналіз тексту як прозв жанрової адаптації перекладацьких прийомів
Березова Л.В.
 Проблеми технічного перекладу при навчанні студентів
Кияшко О.В.
 Особливості перекладу функціональної інформації аграрних текстів
Кривошеї Т., Амеліна С.М.
 Переклад німецьких інфінітивних конструкцій у аграрній підмові
Кутасевич Д.В.
 Трансформаційна модель перекладу текстів аграрної тематики
Монашненко А. М., Дейко А. С.
 Особливості перекладу термінологічних одиниць у галузі житлового та сімейно-шлюбного будівництва
Мотрич Г. В., Колесник М.Ю.
 Переклад німецьких аграрних термінів українською мовою
Надзівська Н.С., Верига А.В.
 Особливості перекладу німецьких аграрних термінів українською мовою
Надзівська Н.С., Надзівська І.О.
 Семантичні особливості аграрних текстів та їх проблеми перекладу
Надзівська Н.С., Валява В.П.
 Термінологія сучасної німецької мови як відображення концептуалізації дійсності
Надзівська Н.С., Скочова М.С.
 Інформаційні структури та проблеми їх перекладу
Анничева А., Максимчук В.С.
 Особливості перекладу німецьких аграрних термінів-композицій
Гуца Ю.А., Кондратенко Ю.В., Москаленко С.А.
 Проблеми перекладу німецької художньої літератури українською мовою.
Царькова В.О., Монашненко А.М.
 Безеквівалентна лексика та прийоми її перекладу українською мовою

Секція 4. Лінгвістичні й культурологічні аспекти вивчення німецької мови

Дем'яненко О.С.
 Вивчення іноземної мови і культур в контексті інтеграційних процесів 72
Драч Н.Є.
 Лексико-граматичні особливості німецького прогресиву 73
Городілова Т.М.
 Адвербіальне вираження функціонально-семантичної категорії темпоральності у німецькій мові 75
Богатько А.С., Колесник М.Ю.
 Особливості економічної лексики в німецькій мові 76
Лянова О.Хана
 Culture is one of our language skills 78
Грязнова А., Максимчук В.С.
 Культура німецького народу та її вплив на світові процеси 79
Засць Ю.В., Хвіст В.О.
 Національно-культурний аспект досліджень фразеологічних одиниць в сучасній німецькій мові 80
Косарєва К. О.
 Лексико-граматичні особливості офіційних документів 82
Костриця Н.М.
 Лінгвокультурологічний підхід до вивчення української мови як іноземної 83
Кравченко Н.Б., Лановік Л.П.
 Європейське село: досвід Німеччини 85
Курілко Д.Т., Максимчук В.С.
 Читання іноземних текстів та його значення для розвитку особистості 86
Шамне А.В.
 Психологічні умови формування іноземної компетенції студентів-філологів 88
Шапошнікова Л.М.
 Художньо-стильовий аналіз новели Томаса Мана «Топіль Кюбел»: провідні лейтмотиви твору 90
Шипкарук В.Д.
 Латинська мова у підготовці майбутніх перекладачів 91
Якушко К.Г.
 Практичний досвід залучення чинників оптимізації вивчення іноземної мови 93

Секція 5. Українсько-німецькі мовні паралелі

Гаманюк В.А.
 Міжкультурний потенціал творів сучасної німецької літератури 94
Дуда Ю. І., Хвіст В. О.
 Українсько-німецькі мовні контакти в парадигмі історичних подій 95
Котик С. В., Білоус Н. В.
 Зіставний аналіз німецької й української терміносистем аграрної економіки 97
Курілко Д.Т., Максимчук В.С.
 Читання іноземних текстів та його значення для розвитку особистості 99
Мазур Н. В. 101

ГОРОДІЛОВА Тетяна Миколаївна,

магістрант,

Київський університет ім. Бориса Грінченка

(м. Київ, Україна)

АДВЕРБІАЛЬНЕ ВИРАЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У сучасній лінгвістиці термін “темпоральність” вживають у різних контекстах і з різним наповненням [1]. Загальноприйнятим є визначення **темпоральності** як функціонально-семантичної категорії, яка відображає сприйняття й осмислення часу означуваних ситуацій та їх елементів по відношенню до моменту мовця [2]. Наразі ми розглянемо безпосередньо вираження часових відношень через адвербіальні засоби у німецькій мові.

Метою нашого дослідження є опис та систематизація темпоральних прислівників у німецькій мові, що слугують безпосередньо для реалізації функціонально-семантичної категорії темпоральності. **Актуальність** дослідження полягає у тому, що питання про прислівник як засіб вираження темпоральності висвітлене недостатньо, оскільки у мовознавстві значна увага приділяється аналізу парадигми дієслова як основного представника категорії темпоральності (О.Потебня, О.Пешковський, В.Виноградов, Н.Поспелов, І.Мучник, І.Ковалик, О.Бондарко, В.Русанівський, Н.Авілова, І.Вихованець, К.Городенська, А.Загнітко, О.Бондар, М.Мірченко)[2].

Категорія часу представлена у німецькій мові цілою низкою темпоральних прислівників (*temporale Adverbien*). Через них реалізується дія, результат або процес саме в часовому плані. Категорія часового моменту або певного відрізка часу (*Zeitpunkt oder Zeitabschnitt*) реалізується такими прислівниками як *:anfangs, bald, damals, dann, eben, endlich, eher, heutzutage, inzwischen, jetzt, mittlerweile, neulich, nun, schließlich, seither, seitdem, vorerst, vorhin, zugleich, zuletzt, heute, morgen, gestern, übermorgen*. Як правило, до цієї групи прислівників застосовують питання *wann?* (коли?). Наступна група позначає таке часове поняття як тривалість (*Zeitdauer*). Сюди належать

immer, stets, lange, noch, zeitlebens, які активізуються через питання *wie lange?* (як довго? протягом якого часу?). Ще одна група прислівників передає повторюваність і/або частоту (*Wiederholung/Häufigkeit*), що виражається за допомогою *bisweilen, häufig, manchmal, mehrmals, oft, selten, abends, nachts, vormittags, montags, dienstags, einmal, zweimal, dreimal* тощо. Виразальна функція цієї групи реалізується через питання *wie oft?* (як часто?).

Класичний розподіл темпоральних прислівників у німецькій мові має такий вигляд: до площини минулого належать прислівники *anfangs, bereits, damals, eben, einmal, früher, gestern, neulich, seither, soeben, vorgestern, vorhin*; теперішнє передають за допомогою *augenblicklich, gegenwärtig, gerade, heute, heutzutage, jetzt, nun, sofort*; майбутню площину окреслюють прислівниками *bald, demnächst, morgen, übermorgen, später*. Як бачимо, арсенал для розкриття темпоральності безпосередньо у тексті більш ніж достатній і незаслужено недооцінений. Кожна група наведених прислівників має свою стилістичну цінність.

Вищезазначені адвербіальні засоби як самотійно, так і у поєднанні з іншим словесним інструментарієм надають можливостей творцям художніх текстів створювати і паралельні часові площини у творах, і розвивати полісемію часових форм, і досягати різких, неочікуваних темпоральних переходів у викладі матеріалу. Наприклад, аналіз темпоральних прислівників у новелі П. Зюскінда “Поєдинок” дає підстави говорити, зокрема, про конкретизацію часового плану і часового відношення між подіями (...*dies aber, so ahnte man, würde noch heute geschehen: ein Meister war gekommen; ... riefen sie noch während der Eröffnungszüge...; ... pass auf, heute gibt's ein Waterloo!; ...sobald der Fremde...am Zug war...; ... ein Pferd und einen Turm gleichzeitig angreift...*) тощо [3]. Таким чином автор готує і поступово вводить читача у дійство шахової гри, коли зростає напруга і навіть після досягнення кульмінації читач відчуває протяжність цієї самої кульмінації, ніби на якусь мить не стало ні часу ні простору: “...und im übernächsten Zug bietet er Schach, und dann... Und dann?.. Dann? Nunja - dann...

dann ist Jean auf jeden Fall in kürzester Zeit erledigt, soviel steht fest. Und endlich, nach fünf langen Minuten, man scharrt schon mit den Füßen,...”[3].

Таким чином автор задає певний ритм прозовому твору. І це лише невелика частка застосування темпоральних прислівників у цій новелі. Завдяки таким ресурсам у автора є можливість створювати різнорівневе поле темпоральності, новий кут зору.

Отже, ми розглянули один з аспектів функціонально-семантичної категорії темпоральності, а саме вираження цієї категорії через таку частину мови як прислівник, який набуває функції часового маркера завдяки своїй семантиці. Також систематизували прислівники у групи відповідно до їх функцій не просто у реченні, а в художньому дискурсі загалом. Адже особливо значущими стають адвербіальні маркери у створенні художніх творів. Як результат завдяки адвербіальним часовим маркерам досягається потрібний рух текстових структур, а також логіка психологічної рефлексії твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барчук В. Граматична темпоральність: Інтервал. Час. Таксис: Монографія. – Івано-Франківськ: Сімик, 2011. – 416 с.
2. Бондарко О.В. Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность. – Л., 1990. – 262 с.
3. Patric Sueskind “Der Kampf” <http://members.aol.com/anatar1/>